

Alt for mange tror at de bruker tegnspråk - men det gjør de sannelig ikke!

Av daglig leder Rune Anda, Bergen Døvesenter, februar 2012

Det er utrolig hvor feil mange tar.

Her er en av mange eksempler:

Lærere som underviser døve elever bruker *tegn og tale samtidig*.

Og rektor sier stolt: Her bruker lærerne våre *tegnspråk*.

Tegn og tale, eller som det også heter: «Tegn som støtte» (TSS) er ikke *tegnspråk*. Det er norske ord som blir synliggjort.

Det vi tror er at ca 99% av befolkningen tror at alle som kommuniserer med armer og hender, bruker det selvstendige språket, «*tegnspråk*». De vet nok ikke forskjell på «*tegn som støtte*» og «*tegnspråk*».

Også hørende (ja, fortrinnsvis hørende) flest tror at de tegntilføyelsene de bruker sammen med de norske ordene, er «*tegnspråk*». Dessverre. De vet ikke bedre. Og det avslører deres mangel på kunnskap om hva det selvstendige språket *tegnspråk* er.

«Norsk *tegnspråk* har en helt annen grammatikk enn norsk *talespråk*, og for mange er de to språkene overraskende forskjellige», skriver *tegnspråkrådgiver* Sonja Myhre Holten i Språkrådets informasjonshefte som kom ut før jul. «Tegnrekkefølgen i setninger minner mer om kinesisk enn norsk, og mye av grammatikken uttrykkes med ansiktsbevegelser, munnbevegelser og peking,» skriver hun videre. «For eksempel kan en si at øyenbrynsbruken i norsk *tegnspråk* tilsvare intonasjonen i norsk *talespråk*.»

For døve elever/studenter som har *tegnspråk* som *førstespråk*, blir undervisning på TSS i realiteten norsk. Bruk av TSS går ut over tempo og intonasjon (setningsmelodi, uttale) som norsk tale har og som er viktig. Bruk av TSS betyr også at eleven/studenten bruker litt mer tid på å få inn i seg hva læreren formidler. Og TSS forutsetter at en kan norsk syntaks godt. Da er det bedre bruke *tegnspråktolk* som behersker *tegnspråk*. Men det aller beste er om læreren selv kan språket. Det må være i lærerens egen interesse at studentene/elevene deres skal klare eksamen.

Jeg minnes *døvelæreren* ved Holmestrand offentlig skole for døve ca 1968, der læreren sa: «*Klarer dere ikke eksamen, er det ikke deres feil, men min feil! Det er fordi jeg ikke har klart å lære fra meg på en måte som dere oppfatter og forstår og lærer. Jeg er altså like nærvøs som dere foran hver eksamen.*»

Vitsen om at «vi har lærere som bruker *tegnspråk*», når de visseilig ikke gjør det, må vi bort fra. Undervisning i og på *tegnspråk*, betyr rett og slett, «i og på *tegnspråk*».

Vi vil her oppfordre lærerne som har som oppgave å få elever og studenter til å bli gode i fagene sine, om å melde seg på *tegnspråk*-kurs.

Da viser de at de har interesse og vilje til å fokusere på elevenes/studentenes beste!

Forresten ... det er ikke bare i undervisningssituasjon at *tegnspråk* er viktig...